

N

atracció

Una fadrina anomenada Maria

Enric Massó i Urgellès

És natural que a la residència dels vells la mort ni estranyi ni espaordeixi ningú. És un faust que s'hi repeteix monòtonament, com el canvi de guàrdia en una caserna. Quan la campana de la capella toca el clang-clang del funeral ho fa en un so tan eixerat que els veïns del barri ni el senten.

Un taüt, que és quasi sempre de la fusta més barata, entra a la capella i el capellà hi despatxa unes absoltes de quatre rals, davant d'un acompanyament tan escàs com indiferent. Amb algun familiar que s'haurà recordat de venir, i amb tres o quatre vells, o velles, els que autoritza la direcció, companys del mort o de la morta. Perquè una cosa és irreversible en aquella casa, i és la separació dels sexes. Potser per evitar que els vells, que ja no s'aguanten els pets, puguin organitzar disbauxes. La naturalesa humana és tan absurda, que aneu a saber...

Separació de sexes. L'ideal per a la casta Maria. Ella hi ha viscut quasi tota la vida, de separada. I en l'inici de temps que van tenir un home a casa, Déu sap els perills a què es va exposar!. No obstant, se n'hanant d'aquest món sense deixar darrera d'ella res vituperable. Com una immaculada goteta d'aigua que ha durat setanta anys, que ja és durar per una goteta d'aigua!. Va mantenir la virginitat fins a la mort. I no sempre va ser fàcil, que també tingué els seus traïlls, la senyoreta Maria. Perquè també va ser jove, mal que ho fos en porqueta cosa, desnarida i opaca com era. Els traïlls no havien passat de petits fregaments de plataforma de tramvia, amb homes que s'aprofitaven de tot. Sense que ella mai no s'hi hagués deixat anar completament. No passà de pecat venial. Perquè l'heroica formació de col·legi de monges l'havia ben cuirassada contra els perills del món.

La Maria, que gaudia d'una renda de bon passar, a la residència tenia règim preferent. És a dir, de les que pagaven, i bé. Ocupava l'habitació dues-centes sis, amb lavabo a la cambra i situada en planta baixa, a nivell del jardí i al costat mateix de la capella. Es morí, precisament, d'un infart de miocardi, tan traïdor com insospitat, quan anava a cercar el devocionari per assistir a la capella als resos de la tarda. S'hagué d'asseure d'ofec, en una cadira del corredor. D'allí passà a la infermeria i a les dues hores era ben morta, la pobra senyoreta Maria, a la qual Déu havia estalviat els sofriments d'una malaltia. Perquè allò ni a malaltia havia arribat.

I fou a mitja tarda. Un dia d'estiu exuberant, encès de sol. Un dia en què no solen morir-se ni els vells. Les

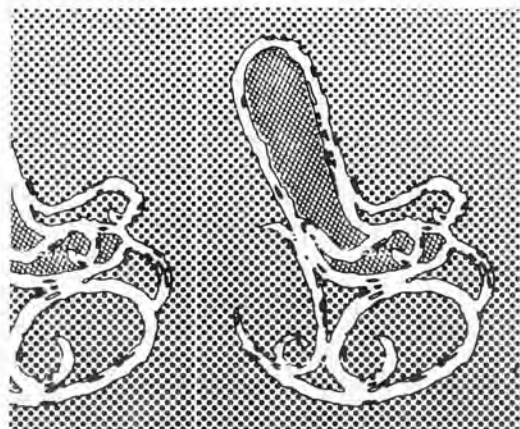
orenetes trenaven rotllanes prop dels níus dels ráfeces i al pati dels vells hi xerraven els vells i al de les velles hi xerraven les velles, asseguts per bancs i padrissos, a l'ombra dels plàtans corpulents o dels murs de l'edifici que miren a sol ixent.

Una doneta com ella sembla que la naturalesa l'havia d'haver aconduït inexorablement vers el claustre. Però la naturalesa pròpia topava amb la voluntat d'una altra que era més ferma que un atlant: la mamà, que no volia perdre's la filla, l'únic calor humà que li restava.

La mamà era una dona imponent, no pas pel cos, que no era gran cosa, sinó pel nervi. Ultra unes remarcables qualitats vocals de baríton per a manar i de dictador per a imposar-se, tenia la d'haver conegut tres marits i d'haver-ne envidiat altres tantes vegades. Per a la seva filla Maria, sotmesa a un fadrinatge sense alternativa, l'aventura matrimonial de la mamà constituïa tot un prodigi.

Aquell ésser fabulós que fou la senyora Marieta, fabulós per a la seva filla, no havia estat feliç en cap dels casaments. El primer fou amb un home ric. Ric i disbauxat. Un matrimoni que havien manegat els pares en els burgesos estiuèigs d'Argentona, de principis de segle. Als dos mesos de les noces, el casadet nou de trineca, pretextava un viatge de negocis a París i hi moria apunyalat en un cabaret del Barri Llatí, enmig de dues barjaules, i per l'equivocació d'uns pinxos. Morir a París, en aquell temps, malgrat fos per equivocació, no deixava de ser una nota distingida. Però l'herència va ser nul·la, perquè el noi encara no havia heretat res. Però havia tingut la bona idea, en casar-se, de contractar una substanciosa assegurança de vida, que oferí a la vidua un esdevenidor net i tranquil.

No obstant, la Marieta, viudeta jove no exempta d'atractius i amb una discreta forrada de diners, tornava a casar-se molt aviat. Aquella vegada sense cap manament de progenitors entremig. El segon marit, que era un home molt més gran qu'ella, i d'una certa distinció, feia de marxant de quadres i objectes d'art. Hauria estat un bon matrimoni si la Marieta no hagués descobert que el seu home tenia una oculta inclinació vers els éssers del seu mateix sexe, amb menyspreu de l'oposat. La Marieta, que tard o d'hora acabà per descobrir-li-ho s'hi va venjar, i de quina manera!. L'home va morir-se d'una pulmonia doble, aleshores que aquesta mena de malalties eren quasi inexorablement mortals. Però els veïns, i les poques amistats, no s'estaven de fer córrer que l'ha-

via consumit la dona, d'inanició, ja que el matava de gana.

Sembla que amb aquelles dues mostres tan malastrugues cap dona no hauria volgut emprendre una altra prova. Però la Marieta, que era un tità de voluntat, encara féu la tercera.

El tercer marit el va elegir, el va classificar i el va caçar també ella. Això vol dir que era un pobre noi. La nena Maria va néixer calcada del pare. La Marieta se'l ficà a casa i deixà que li fes una nena, que li va néixer quan encara no feia un any de les noces. Semblava que anaven cap a un matrimoni prolífic. La nena volgueren, volgué la mamà, que es digués Maria, que és igual que Marieta, amb una varietat eufònica. Com s'hauria dit Miquel, com el papà, si hagués estat un nen. El sorprenent, però, fou que malgrat la nena i malgrat que la família anés bé de diners i que el marit fos arquitecte, malgrat totes aquelles aparences de felicitat present i futura, abans que la nena complís un any, en Miquel arquitecte s'embarcava d'amagat cap a Amèrica, deixant unes ratlles que deien que ja no podia aguantar més. Què era el que no podia aguantar?. Segurament la veu de bariton i les infules de monarca absolut de la muller.

El cas és que el tercer marit no va tornar mai més, ni va escriure ni va donar cap senyal de vida. Fins que catorze anys més tard, un consolat sud-americà notificava a la senyora Marieta que s'havia quedat vidua, i que hi havia uns interessos mitjanament crescuts que el difunt arquitecte havia deixat en testament per a la seva quasi inconeguda filla.

La Marieta, que mantenien els formulismes més enllà del que poguessin dir les murmuracions, vestí novament el dol i explicà a la seva filla una nova versió inventada del papà que no coneixia. Sensible, l'esprimatxada noieta, aprengué a ruixar amb copioses llàgrimes la data de la mort d'aquell papà tanmateix esplèndid.

La gran aventura de la casta Maria, el seu enamorament, no pas platònic ans d'abast gairebé carnal, s'havia de produir tard, quan ja les arrugues li solcaven els

ulls i els fils de cabell blanc començaven a grisejar la negra cabellera, que ella, per tímidesa, no es gosava retintar.

No fou, doncs, flor d'un dia. Ni un arrauxament, que en ella era inversemblant. Fou una passió que li nasqué de mica en mica, quasi imperceptible, com s'escau a un amor de fadrina vella. I va durar fins a la mort. Justament en aquella tarda d'estiu encès, abans del síncope, la fadrina havia recordat la descordada neghigència del seu amor secret, que obria els balcons sense miraments i no es preocupava d'enretirar les butaques entapissades, el vellut de les quals tenia més de vint anys i s'havia preservat intacte fins que ell entrà a la casa. «Ell», que s'havia convertit en un pensament constant i immarcencible.

El senyor Pere, ella sempre li va dir senyor, entrà en aquella casa com a disperer únic, amb l'únic objecte de restablir el desequilibri econòmic. Tal com ho havia disposat la mamà. Perquè fent comptes resultava que la pesseta de l'any quaranta-cinc ja no era ni de bon tros la pesseta de l'any trenta. I abans de començar a menjar-se el capital valia més una decisió valenta, per forçada i desplaent que en principi poquès semblar.

Al senyor Pere, cinquanta-dos anys, vidu, sense fills, amb una família de germans i de nebots allunyats, les galtes li cremaven com si sempre anés begut. «No serà pas un borratxo?». s'havia dit la senyora Marieta, que arribà a pensar-ho malgrat els bons informes que de l'home li havien dat. Va haver de passar un temps per a adonar-se que al senyor Pere li cremaven les galtes perquè era fort de sangs, perquè tirava a gras i perquè era un candidat a l'apoplexia.

No obstant, la seva entrada representà un terrabastall. Aquella era una llar tan feta al silenci que les dues dones la transitaven sempre sense el més petit lleu, amb pantufles. Ni el sol no hi podia entrar, per evitar que desllustrés el vernís dels mobles o l'empaperat de les parets. L'arribada d'aquell home significà una total subversió d'aquell ordre, i de moltes més coses. Perquè si se li queixaven per la cendra caiguda del cigarret, contestava a crits que on eren els cendrers. I quan van comprar-li els cendrers tampoc no es va resoldre el problema, ja que només s'arranjà una mica. I no tenia cap mania per obrir portes i finestres repapant-se ell en un confortable que s'omplia de pols. A la senyoreta Maria li havien sortit més d'una vegada els colors de la cara tot tafanejant els paperots, revistes i algun llibrot, que l'home amuntegava desordenadament a l'escrivania. I no cal parlar de com li deixava el lavabo i el vàter. Això no obstant, malgrat el desori i les paraulotes, era evident que el senyor Pere era una bona persona. Acabaren per reconèixer-li les qualitats i a dissimular-li les impertinències. Altrament, sempre va pagar amb puntualitat i sovint s'excedia amb esplendideses.

Una poderosa màgia, doncs, deuria despendre's d'aquell home, que no havia deixat que la mamà se li imposés en cap moment. Perquè el senyor Pere es convertí en el veritable amo i senyor d'aquella llar. Era el que se'n diu tot un home. I calia ben bé ser-ho per a 9

posar-se davant de la senyora Marieta.

Per a Maria, quaranta-quatre anys, fadrina, sotmesa i verge, el dispeser fou la revelació de l'home. Del primer home que ella tractava de prop. Com si fos un germà; però, no, més que un germà. Com si fos un marit, Només faltava que compartissin el llit. Però, quin pensament, Senyor...!. La Maria tremolà cada vegada que li venia al magi.

Li havia nascut l'amor. I no pas un amor platònic, irreal, impalpable. Ans un amor en el qual participaven

també els sentits, mal que fos amb un calfred de temences. Quan sentia el timbre i li obria la porta, cloïa els ulls com si els llavis d'ell li anessin a depositar un bes furtiu, de tràmit, de marit ben educat. Les coses d'ell les remenava, les espiava, com quelcom de la seva pertinença femenina. Una entrada de music-hall de «El Molino» la feu trasbalsar de gelosia. Les robes d'ell, les més íntimes, les tocava amb la frisança de palpar la part pilosa de l'home. Més d'una vegada s'havia refregat el cotó a la llana del senyor Pere com si fos el mateix cos catxasut d'ell el que refregava.

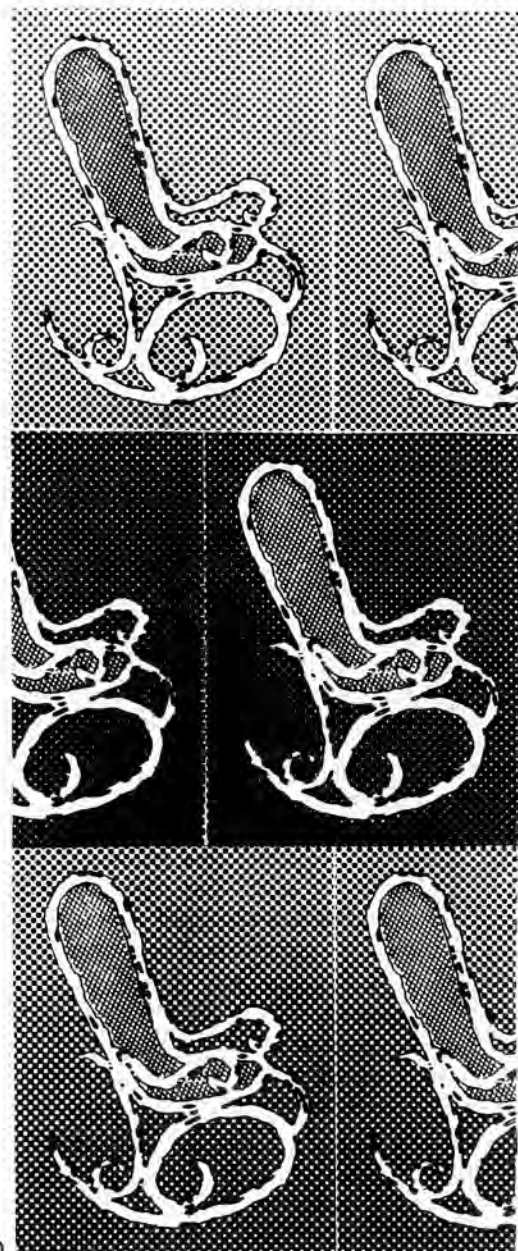
La frisança d'amor de la senyoreta Maria cresqué fins al paroxisme quan el dispeser va caure malalt. Fou tanta l'abnegació que hi abocà, que àdhuc la mamà va creure que la noia en feia un gra de massa. Ho atribuï, i en certa manera hi tocava, a les ànsies d'amor maternal inherents a la condició femenina. Mai no va sospitar la mamà que la filla se li hagués enamorat d'aquell home vermell i pesat.

La malaltia, un transtorn de circulació, per massa gras, es complicà fins a extrems un xic perillosos. La Maria defensà l'home contra el dolor com l'hauria defensat contra la ronda de la mort, si aquesta s'hagués acostat un xic més. És convertí en una infermera amantent i rigorosa. Pati, els primers dies, quan el termòmetre anava pujant!. I la prenia una alenada d'alegria quan començà el descens, amb el reviscolament del malalt. Quan tot el perill ja era allunyat, pensà que la salut retrobada li faria tornar a perdre aquell cos que per uns dies havia estat seu. Sentia gelosia del fat favorable. Era un agredolç d'alegria amarga.

Li sobreixí perillosament el sentiment un dels dies passats, quan la febre tenia aclaparat a l'home als nivells de la semi-inconsciència. Justament una tarda que el rostre vermell d'ell s'havia tornat d'un color violaci. Per a la fadrina, era un color d'amor. Li duia, amb els dits tremolosos, el bol amb el brou d'escudella de gallina, tal com havia recomanat el metge, per dar-li algun aliment sense fatigar-li el ventre. El malalt tenia els ulls mig closos; el termòmetre no havia baixat dels trenta-nou i mig. «Senyor Pere...», havia mussitat ella. El malalt ni parpallejà. Llavors ella deixà el brou damunt el marbre de la tauleta i amb un mocador li eixugà la suor que li perlejava la cara. «Senyor Pere...», tornà ella, més alt. L'home tampoc no responia. Llavors ella li acostà els llavis i els posà tendrament damunt dels d'ell, molsuts i ressecs per la febre.

Com si li hagués tocat un ressort, al contacte dels llavis, obria el malalt uns ulls com unes taronges, que cloïa novament en un acte purament instintiu.

A la fadrina aquells ulls oberts la van tornar en sí. Atropellada, confosa, com si un immens secret s'acabés de desflorar de la seva vida verge. Atabalada, reprenia el bol, i alçant la testa del malalt, apel·lava: «senyor Pere... senyor Pere... el caldo». Ell s'esforçà i posà els llavis a la xicra. Begué poc a poc, a glopets, com si fos un infant.

Aquell fou el gran secret de la senyoreta Maria, que ja no va tenir cap nova ocasió per a besar els llavis d'un home. Des d'aquell moment el seu amor es nodrí per sempre del gaudi fugaç, però imborrable, d'un bes.

La rutina reprengué el seu curs. El dispeser, home poc fet a les subtilitats, mai no endevinà perquè aquella fadrina, de vegades, davant d'ell prenia un posat de fada quasi tremolosa. L'home, que ho atribuïa al seu geni dominador, abaixava el to de la veu i volia tranquil·litzar-la amb alguna plasereria. Era certament ben totxa aquella doneta intranscendent, que havia viscut sempre cosida a les faldilles de la mare.

I així van passar uns anys. Fins que un dia, la senyora Marieta, tingué un cop de cor. Va allitar-se i als vuit dies se n'anava del món, als seus setanta i tants.

El traspàs de la mamà fou un terrible tràngol per a la fadrina. Com si tot el món s'hagués capgirat. La mamà era l'àngel de la guarda; la tutela; en certa manera, la llei. Ara l'esferèia la soledat, però no podia acceptar, de moment, altra cosa que la soledat.

Tot seguit, després de l'enterrament, l'endolada senyoreta s'adreçava al dispeser i li parlava a soles, amb l'alta dignitat d'una fadrina que es respecta.

— I ara, vostè, què pensa fer? — va dir-li, eixugant-se

encara les llàgrimes.

La pregunta sorprenyé a l'home.

— Què penso fer? Què vol dir...?

— Ja té on anar? — preguntà ella, decidida.

— Però és que no puc seguir amb vostè? — questionà el dispeser, que començava a entrellucar una idea que, a ell, mai no se l'hi hauria acudit.

La Maria decandí el cap, tristament. I amb resolució, amb una energia que sorprenyé al dispeser, va dir-li:

— No; no fóra possible. Vostè i jo, sols, no podríem...

— No podríem, què...? — L'home acabava d'endevinar i va deixar que la pregunta li morís a flor de llavi. Se li va escapar un somriure. No n'hi havia per menys. Havia endevinat tot el garbell de prejudicis que niuaven en aquella infeliç personeta. Sense que arribés a sospitar encara que hi cremava una flameta d'amor. D'autèntic amor de dona.

El dispeser, aquella mateixa tarda, es traslladava a un hotel, en espera de trobar una altra pensió que li anés bé.

E.M.U.

AGOST PIRÀTIC

Arnau de les Guinarderes

Una prèvia

Com sabeu els lectors que practiqueu la tercera virtut teologal envers aquesta col·laboració mensual -perquè altrament no s'entén com us ho podeu llegir-, en el número de «Lo Floc» corresponent al període juliol-agost d'enguany, vaig fer un comentari sobre el robatori dels exemplars de «Lo Floc» de juny, motiu pel qual els socis no l'havien rebut. Doncs bé, sortosament, el robatori no fou tal sinó que es tractà d'un inoportú i misteriós canvi de lloc i que hom no va detectar fins gairebé al cap de dos mesos. Haig de dir, i no pas per escórrer el «bulto», que vaig basar-me en fonts generalment (mai tan ben

dit això de «generalment») ben informades, però em temo que tant les fonts com jo mateix vàrem ser víctimes de les males arts d'una matorranga anomenada **psicosi d'inseguretad ciutadana**, que és aquell mecanisme que fa que quan ens creua pel davant una sargantana diguem que ens ha atacat un cocodril. Ai, quina creu!

Una de pirates

Vaig pujar del mas per veure la Fira de Sant Llorenç, ara dita de l'Avellana, i de passada vaig saludar els meus amics del CERAP. Per cert, he llegit a la premsa que els visitants n'èrem 50.000, volem dir que n'anà-

---

P
i no
para,

.....